

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipue desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatis, eorumque
Ministerijs - In septem Tractatus distributus ...

**Puente, Luis de la
Coloniæ Agrippinæ, 1629**

Cap. XII. Oedientia ac diligentia Sacerdotum in sciendis & implendis
omnibus, quæ ad eorum ministeria spectant; & quantum adferat
detrimentum obiter & negligenter eadem peragere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](#)

dere viam castitatis, & Christianæ perfectionis: quæ augusta etiam est, & lata, quamvis modo contrario. Est enim in principio angusta, propter crument & carnis mortificationem: est tamen latissima spiritui, propter pacem & gaudiū, quod eā tenentibus largitur Deus. Coniuge oculos in mensas, quas tibi Deus præparat in hac & in futura vita: & cum quotidie assidere possis Sanctissimi Sacramenti mensæ cū cœlesti Principe, studeas ita viuere, vt eius dulcedinem delibes: & mox desipiet tibi, quod hactenus valde te delectabat: nam gustata spiritus suauitate, statim desipit omnis caro.

C A P V T XII.

O BEDIENTIA AC DILIGENTIA SACERDOTVM IN
sciendis & implendis omnibus, que ad eorum Ministeria spectant, & quan-
tum adferat detrimentum, obiter & negligentē ea-
dem peragere.

ERTIVM CONSILIVM PERFECTIONIS, in qua
eminere debent Sacerdotes, est obedientia suis Epi-
scopis sive Prelatis, omnibus decretis, & Ecclesiæ Ca-
nonibus exhibenda in iis, quæ ad ipsorum personas, offi-
cia, & ministeria spectant; in administratione scilicet
Sacramentorum; in Missæ celebratione; in horis Ca-
nonicis legendis; & in ceteris rebus, quæ pertinēt ad
honestatē, expensas, & occupationes: quarum fecimus mentionem.
Omnes enim tenentur scire leges, & ordinationes ad se pertinentes; easq; magna perfectione exequi: eorum enim omnium rationem reddituri sunt
in die iudicij. Cogitent dici sibi à Deo Domino nostro illud Deuteronomij: a *Audi Israël ceremonias atque iudicia, quæ ego loquor in auribus vestris ho-*
die: discite ea, & opere complete. Ne scilicet explere illa negligas propter i-
gnorantiam, aut obliuionem, aut negligentiam, aut malitiam. Indignus
enim Sacerdotio censetur, qui, quæ sui sunt officij ignorat; aut dedignatur
explere sicut debet. Ideoque dignus est, cui Dominus dicat: b *Quia tu sci-
entiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi:* quia scilicet non dedi-
sti operam, vñscires quæ tui essent officij, ego non feram amplius, vt illo
fungaris. Quemadmodum euenit filii Heli, de quibus ait Scriptura:
quod essent cœli filii Belial, nescientes Dominum, neque officium Sacerdotum ad
populum: ideoque non custodiebāt leges, & ceremonias circa sacrificia pre-
scriptas. Ac propterea eos appellat filios Belial, hoc est sine iugo. Sacer-
dotes enim non agnoscentes Deum, neque sui officij obligationes adimplentes: censentur absque iugo viuere. quia solo suo arbitratu vitam du-
cunt; & potius videntur Sacerdotes Bel, quod est idolum quoddam, &
falsus Deus; quia carent perfectione & vita Sacerdotij, præferentes tantū
figuram eius externā. At veri Dei Sacerdotes, quorū vita concordat cū sua

Tom. 4.

I

digni-

a Deut. 5.2

b Osiae 4.6.

c Reg. 2.11.

d Prou. 7.3.	82	dignitate, optime nouerunt statū sui leges, & constitutiones. Et vt Salomon dixit, <i>d scriptas illas habent in tabulis cordis sui</i> : in memoria, ne earum obliuiscantur, in intellectu, vt eas benè ruminent ac penetrēt; in voluntate, vt eas diligent & complectantur, ea quae in suis digitis ligant, vt summa cum diligentia exequantur; ed quod Deus sit, qui illas tulit & constituit. Si e labia Sacerdotis (vt Malachias dixit) custodiunt scientiam;
c Malach. 3.7.		& Sæculares legem requirunt ex ore eius, vt vitam suam ex eius præscripto ducant: æquum omnino est, magnam legis notitiam eum habere, & iuxta illam vivere: saltem ne ab Apostolo audiat: f <i>Qui alium doces te ipsum non doces?</i> docens enim alios, vt officio suo benè fungantur: tu id non præfas in tuo; & exhortans, vt obedient Deo; tu eidem rebellem & partinacem te præbes.
Rom. 2. 21-2.	3.	C O N I C E oculos tuos in summum Sacerdotem Christum Iesum; qui sciens quā parvi momenti essent holocausta, & Sacrificia antiqua, venit in mundum, vt offerret Sacrificium, quod æterno suo Patri placeret. Nec in modo illud offerendi voluit voluntate sua humana sese dirigere; sed obedientiā, quam voluntati exhibuit diuinæ: ac propterea dixit: <i>Ea venio, ut faciam voluntatem tuam;</i> & legem tuam posui in medio cordis mei. Vi ex hoc intelligas te in nullo Sacerdotij ministerio propriæ voluntatis appetitum sequi debere; sed negare, vt voluntatem Dei tui amplectaris. A S P I C E itē exemplū, quod habes quotidie in manibus, heroicam scilicet obedientiam, qua ipsem Christus Dominus noster, qui ad dextram Patris sedet, venit ē cœlo: & in Sanctissimo Sacramento eodem momento adest, quo verba consecrationis absolvis, h obedienti Deo voci homini; eo quod promiserit, se facturum, quod Sacramentalia verba significant. Et eodem momento, quo dicis ego te baptizo, te absolu: absqueulla mora Deus facit, quod tu dicis; tuisque verbis gratiam efficit, & supernaturales virtutes in animabus. Est igitur rationi valde consentaneum, vt Sacerdos in eo glorietur, quod obediat Deo, & Salvatori suo in rebus omnibus, ad ipsius officia & ministeria spectantibus, & exactissimè custodiat leges omnes, ac decreta, quæ circa ea sunt constituta. N A M si Ecclesiasticus, ait: i in omnibus operibus tuis præcellens es: Quantò igitur magis studere debent Sacerdotes, vt præcellant in suis, quæ ex obiecto suo sunt excellentissima. Est quoque ratione consentaneum, vt modus quo illa fiunt sit etiam præstantissimus; vt ex iis, quæ de singulis postea dicemus, apparebit. Ex quo fit, vt quamvis huiusmodi canones ac Decreta, vt plurimum habeant graues pœnas in transgredientes latas: (quemadmodum etiam Deus in antiqua lege valde frequenter minabatur pœnam mortis Sacerdotibus non seruantibus ea, quæ ipse iubebat: vt ex gratitate pœnæ imminentes agnoscentes delicti grauitatem, illud vitarent) at obedientia bonorum Sacerdotum
g Fal. 39. 8. Hebre. 10. 9.	4.	Eccl. 33. 23.
h Iosue. 10. 14.	3.	Exodi. 19. 12. I. euit 10. 6. C. e. 22. 3. Num. 4. 2.

cerdotum non servilis esse debet, ut pecunas euiter; sed filialis, ex amore virtutum; & quod ipsa ministeria iure suo id requirant; & Dominus, qui ea prescripsit, dignus sit cui exacte & ad nutum obediatur, ad cuius gloriam omnia ipsa munia diriguntur; ut meritò S. Petrus Apostolus exhorteatur, ut & castifcent & perficiant animas suas in obedientia charitatis: & sic re ipsa ostendent, quod Malachias Propheta dixit, se esse Angelos Domini, obedientes ei celeriter, hilariter, ac pure pro ipsis gloria. Nam propterea etiam iubentur in Sacro missæ Dominicam precationem orare: cuius tertia petitio est: *Fiat voluntas tua in terra sicut sit in celo: vt intelligent, se debere obediens sicut Angeli faciunt: cum ipsis officium sit plus quam Angelicum: ac proinde conari debent, illud exequi, dum Missam celebrant, horas Canonicas legunt, & aliam ministeria obeunt: sicut Angeli facerent, si ea ipsis committerentur.*

PRAETREA modus hic obedientiae ac diligentiae in his ministerijs adeò perfectæ, quatuor adfert ingentia commoda. Nam valde honorificat Deum, quia in eo ostenditur maximi fieri quod ipse iubet; ipsa etiam ministeria valde extollit; hic enim modus ostendit magni illa fieri, & hac ratione ipsi etiam Seculares excitantur, ad eadem magni facienda, ac veneranda; & eisdem magnâ cum reverentiâ ac pietate alsistendum; ac denique ipsos Ministros honorat, efficitque ut & Deus ipse præmijs magnis, homines verò magno honore ac reverentia eos afficiant. Ac propterea Apostolus dixit: *in qui bene presunt Presbyteri dupli honore dignos habendos esse: tum propter dignitatis ipsius celitudinem, tum ob excellentem, & exactum eius vnum.*

Ex his licet aliam rationem deducere, quæ illos valde obstringat ad huiusmodi obedientiâ: ob specialē scilicet prouidentiam Dei Domini nostri erga illos: quam & semper habuit, & nunc habet, ut ipsi feliciter occupetur in suis ministeriis exactè adimplêdis. Nam propterea eos liberauit à vectigalibus & tributis, quæ pèdunt Seculares. In spiritu. Principibus, ut eos à tali contributione eximâti; siquidè etiâ Rex Pharaon falsos suos Sacerdotes ab huiusmodi oneribus liberos renunciavit. Ac propterea cōstituit ut o eis darent decima, quibus sustentaretur; ut expediti à curis & labore alimenta quærédi, solù attéderent ad officia sua exactè præstanda. Et ita (ut Philo Iudeus ait) pares illos Regibus fecit: ut quædam modū his vult folni tributa; ita Sacerdotibus soluâtur Decima. Et cādē ob caulam leuerissimè præcipitur reliquis, ut eis obediāt in iis, quæ illi constituerint iuxta suū officiu & obsequiū Diuinū, magnasq; minatur pecunas nō patētibus, p Quid superbiebit, inquit, nolens obediens Sacerdotis imērio, qui eo tempore ministrat Domino Deo: ex decreto indicis morietur homo ille, & inferes malū de Israel. Cur ergo tu non obedes Deo illi, qui tātā tui gerit curā & protidētiā? Et cur nō teipsū totū impēdes in exequēdis cū omni perfectione ministeriis tuis: cū ipse oēs tuas

*l. Pet. 2.2
Malach.
2.7.*

6

*m. 1. Tim. 5
17.*

7

*n. Genes. 47
22. 26.
o. Exodi.
22. 29.
Num. 18. 21
Lib. de Sac
cerdotum.
Honoribas*

*p. Deut. 17.
12.*

occupations & impedimenta remoueat, vt totus in ea exactè præstanta intendas? Et cur non promptissimus eris ad obtemperandum ei, qui adeo seuerè iubet alios tibi obtemperare? Cum igitur libenter videoas, alios tibi obtempere: æquum omnino est, vt & tu Deo exactè obedias: qui alij præbebit Spiritum obedientiæ erga te: si viderit, eundem te habere spiritum erga ipsum.

§. I. Inobedientia detimenta.

IDE M multò amplius confirmabitur, si damna perpendantur inobedientiæ, & negligentiæ in observandis ministerijs, concilatis legibus diuinis & Ecclesiasticis. Quæ detimenta ad quatuor grauissima capita licet reuocare. **P**rimum est: quod Deus, qui illa instituit, modumque præscriptis, quo Sacerdotes obire ea deberent, ignominia afficiatur: quam obrem ipse per Malachiam Prophetam de eis conqüieritur, dicens: *Filius honorat patrem, & seruos Dominum suum: si ergo pater ego sum: ubi est honor meus? & si Dominus ego sum: ubi est timor meus?*

Præcipuus enim honor meus, verusque Maiestatis & amplitudinis meæ timor in eo consistit, vt mihi obedientes, faciatis quæcunque ego iubeo; eo quæ modo, quo id præscribo. Rechabitæ nolunt bibere vinum, nec alia facere, etiam sibi grata valde, & iucunda: ed quod Ionadab eorum Pater id prohibuisset; & gloriantur, quod patri suo pareant; cum igitur ego sim Deus, & Pater vester, non obedietis præceptis meis? si quis Sæcularium Sacerdoti non obediat, mulctatur morte: ed quod eum contemnat: quia igitur pœna dignus erit Sacerdos, Deus non obediens, & hac inobedientiæ iniuriam ei inferens? nam, vt Apostolus dixit: *b tu quæ in lege gloriariis: per prævaricationem legis Deum inhonoras.* Ignominia etiam afficiunt, & ministeriorum ipsorum honori detrahunt: quia ostendunt se parui illa facere. **E**t (vt S. Cyrillus ait) et si non verbis, opere saltem ipso protestantur idem, quod impij veteris legis Sacerdotes dixerunt: *messa Domini despecta est, hoc est, res vilis est, & abiecta.* Si enim ipsi pretiosam iudicassent: aliter erga illâ se gesissent. Et hinc *terrium* sequitur, quod ex ipsorum incuria, & irreuerentia, Sæculares eandem Dominum mensam contemnunt, & vilipendant; ac denique aut eam fugiant, aut cum tardio quodam ei assistant. Eum in modum, quo Diuina scriptura refert de Sacerdotibus filijs Belial, non seruantibus leges Sacrificiorum. **c** Erat, inquit *peccatum puerorum grandi nimis coram Domino: quia retrahebant homines a Sacrificio Domini: ne illud per manus impiorum adeo Sacerdotum offerrent.* Quemadmodum qui inepte Sacrum Missæ celebrat, animum & propensionem aufert auditoribus eam audiendi; & qui diuina officia inepte cantant, deuotionem auferunt eis assistendi. **S**ed non euadent quod propterea merentur supplicium: cum enim Deus iustus sit iudex, pro-

pugnat

a Malach. 1.
6.

b Rom. 2.23
In Ma. 4.6.
1.7.

c 1. Reg. 2.
17.

pugnat honorem suum; & glorificatur, dum hanc iniuriam vlcifetur, vt expressè dixit, cùm d *egressus ignis à Domino denorauit* inobediētes Sacerdotes, qui *in suis thuribulis posuerunt ignem alienum*, contra præceptum Domini; qui iusserat, non alium ignem esse ponendum, quām Sanctuarij: & ita mortui sunt coram ipso Domino: cuius terribilis adē supplicij causam reddens, subdit: *sancificabor in iis qui appropinquani mihi*, & *in conspectu omnis populi glorificabor*. Omnes enim qui viderint me hanc iniuriam adē seuerē pūnientem: timorem & paurorem concipient de mea iustitia; diſcentque res sacras cum reuerentia peragere. Et quamvis qui ab igne fuerant deuorati, & mortui, essent filii Aaron Sacardotis; ipse tamen, verbis illis Domini auditis, tacuit, venerans iudicia Diuinæ iustitiae; discensque custodire ad nutum, & exactissimè, qua Deus iubebat. Horrendum quoque fuit supplicium à Deo Ozæ Sacerdoti illatum; cùm Deus iussisset, vt cùm ab vno loco arca esset in alterum transferenda, id fieret in humeris Leuitarum: Ozæ autem persuasisset vt potius plastro imponeretur, & à bobus traheretur. Quo consilio magna Deum affecte iniuria, & ignomina. Cùmque in medio itineris e bones calcitrarent, & Arca declinaret, vt caderet in terram; extendit ipse Ozæ manum suum, ac tenuit, ne caderet: Sed iratus indignatione Dominus contra Ozam, percussit eum super illa temeritate: & mortuus est ibi iuxta Arcam Dei. Et ita Doctores huius punitionis causam tribuunt ipsins Ozæ consilio & suaſioni. Quamvis autem culpa tunc fuerit admissa, cùm ille consilium dedit: Deus tamen punire eam distulit, donec error eius consilij apparuit, cum periculum imminebat casus Arcæ in terram, vt dislant Sacerdotes, non mutare, quod Deus eiusq; Ecclesia Sancta constituerunt; neque vel vnum punctum honoris ei auferre, qui illi debetur, & ipse exigit. Licet enim modico interdum tempore dissimulet: ipsis tamen minimè cogitantibus, superueniet eis debita punitio. *Cuius pœna pars etiam quædam est, quod propter huiusmodi negligentias, & inobedientias etiam seipſos ignominia afficiunt, & opinionem apud alios amittunt, & in magnas incident etiam temporales miseras; permittente Deo, ipsis parui fieri, & mille modis affligi: quemadmodum ipse per Malachiam dixit, tremendis hisce verbis: f Ad vos mandatum hoc à Sacerdotibus. Si nolueritis audire, & si nolueritis ponere super cor, vt detis gloriam nomini meo, recte fungentes officio vestro, ait Dominus exercituum: mittam in vos egestatem, & maledicam benedictiambus vestris: hoc est maledicam vestris agris, vineis, & oliuetis, omnibusque rebus, quas ex mea benedictione possidetis: ita vt steriles fiant, nec fructus vlos reddant. Maledicam item benedictionibus, quas supergreges, & agros vestrorum subditorum dicetis: ita vt frustratæ effectu suo; & vos Decimis vestris frustramini. Ecce ego proiiciam vobis brachium, vt spoliem vos optimis vestris ob*

4
d Leuiti. 10.
2.

e 2. Reg. 6.6

Vide ib. Ly-
ranum.

f Malach.
2.1.

vers. 3.

vers. 8. & 9.

g Roma. i. i.
13.h 1. Reg. 2.
10.

i Job. 12. 18.

k 1. Reg. 3.

IPsal. 93. I.

lationibus, & d'spergam super vultum vestrum seruos solemnitatum vestrum, permittens vos in eis cōfundi, quia receperitis de via, & scandalizasti plures in lege: quia irritum fecistis pacem Leui, dicit Dominus exercitū. Propter quod & ego dedi vos contemptibiles, & humiles omnibus populis, sicut non servasti ipsas meas, & accepisti faciem in lege. hoc est, personarum acceptio[n]em in velocij iudicijs habuistis. Omnia haec verba sunt & mina Dei in Sacerdotes antiquos, male fungentes officijs suis; & seuerius adhuc nostri punieatur, eo quod eorum defectus in ministerijs adeo excellentibus multo graviores sint. Quod si permittit eos vexari & opprimi contributionibus, egestatibus, necessitatibus, & contemptibus: illorum est culpa, eod quod g'ministerium suum (vt ait Apostolus) non honorificent, illud exercentes cum ea dignitate, qua par est. Sententia est enim infallibilis, ab ipsomet Deo Heli Sacerdoti, eiusque filijs, officium suum malè obeuntibus intimata: h' quicunque glorificauerit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erant ignobiles. Quod re ipsa executus est cum illis Sacerdotibus, auferens illis & eorum successoribus summum Sacerdotium; ac proinde honorem illidebitum. Scriptum est enim, quod Deus i' balthem Regum dissoluit, & dux Sacerdotes inglorios. Maiores vero terrorem incutit modus, quo Deus iram suam in eo casu manifestauit, dicens: k' iurauit domini Heli, quod non exspectetur iniquitas domus eius victimis & muneribus usque in eternum. Quis igitur non tremet, terribilem adeo sententiam audiens? O Deus misericordiarum! si eas manifestas, parcendo peccatoribus, & sacrificia oblationesque eod tendunt, vt peccatorum remissionem obtineant: quid sibi vult, qui nunc ait, quod nullis victimis & muneribus usque in eternum haec iniquitati piari posse: non est tamen mirum, quod misericordia tua occludatur ergo eum, qui abutitur eo, quod est alias antidotum ad eam impetrandum: huiusmodi enim peccata recta tendunt contra ea, quae sunt iporum remedia; afficiunt enim iniuria ipsa Sacra[m]enta, & Sacrificia; culpaque sua venenum conuertunt, quod alias theriaca fuisset, & antidotum. Et quoniam Dominus noster est etiam l. Deus ultionum, permittit, vt qui adeo irreuerenter Sacramentum & Sacrificium administrat, non sciat postea medium ex eis accipere.

§. II. Obedientia Prelatis exhibenda.

NECESSARIUM etiam est, vt Sacerdotes & Ecclesiastici in obedientia suis Episcopis & Prelatis exhibenda eminere studeant, in rebus omnibus licitis & honestis, quas illi præscriperint cuique iuxta suum statum. Sic enim promissionem tuam implebunt, Episcopo post ordines suscep[t]os factam, cum ille uniuicue Sacerdotum dic: Promittis mihi & successoribus meis reverentiam & obedientiam; seu Pra-

late tuo pro tempore existent? & ipse respondit: Promitto. Quæ promissio est votum; quia sit Prælato, quatenus vices Dei gerit; & succedit voto illi obedientiæ, quod antiqui Clerici, qui erant Religiosi, edebant. Cum igitur illi velint ministros inferiores, & omnes, qui aliquo modo ipsis sunt subiecti, ipsis obedire: æquum omnino est, ut & ipsi suis superioribus perfectè obediant. Bona siquidem Ecclesiasticae Reipublicæ constitutio in eo præcipue consistit, ut & in Prælatis imperandi rectitudo, & in subditis promptitudo obedientiæ resplendeat, iuxta illud Innocentij Papæ: *Integritas presidentium salus est subditorum; & ubi est incolumentis obedientia, ibi est sana forma doctrinae.* Diuina enim prouidentia, quæ disponit omnia suauiter, per bonos Prælatos gubernat reliquos Sacerdotes & ministros, & per hos ceteros Sæculares. Quod insinuat Moyses cù benedicens Tribui Levi, dixit: *a Perfectio tua, & doctrina tua, à viro Sancto tuo.* Qui fuit ipse Moyses, per quem Deus eam ceteris Sacerdotibus ac Leuitis eiusdem tribus communicavit. Et in eundem modum perfectio & doctrina Ecclesiasticorum subditorum deducitur per eorum superiores, quod si non adsit docilitas, obedientia, ac debita subiectio: non obtinebunt illi hanc utilitatem à Deo. Hanc eandem rationem seruat Deus cum Angelis, qui administratori sunt salutis hominum: nam (ut S. Dionysius ait) inferiores Angeli accedunt ad superiores, ut ab eis instruantur circa Diuinæ reuelationes; & res nouas, quas Deus præscribit; ac vult per maiores manifestari minoribus: qui gloriantur, quod sint valde prompti in exequendis, quæ ipsis committuntur. Quod confirmat idem Sanctus varijs exemplis, que Prophetæ referunt de Imperio quorundam Angelorum ad alios: & celeritate, qua illi obediebant. Multò autem æquius est inter Ecclesiæ ministros esse hūc modū subordinationis: quæ minores majoribus obedient, nō fidētes foli suæ prudētiæ, quæ valde est breuis & facile falli potest; neq; sequentes imperium propriæ voluntatis quæ solet ad malum esse propensa.

Cum autem inter homines semper sint multi defectus, nec Sacerdotes sint ab eis immunes: par est, hos suam docilitatem & obedientiam ostendere in acceptanda Prælatorum correptione, & in obediendo omnibus, quæ illi dixerint, ac præscriperint, ad impedienda & reparanda propria peccata: non contradicentes, nec pertinaciter resistentes: ne infelicitas aliqua, aut infortunium eis eueniat, sicut impijs illis Sacerdotibus, qui officio suo male fungebantur. Et cum Pater, qui summus erat Sacerdos, eos moneret, noluerunt ei obedire: qua inobedientia ita sua scelera obsignarunt, ut in eis perirent. Quod significat Scriptura dicens: *c non audierunt vocem Patris sui: quia voluit Dominus occidere eos.* hoc est: permisit Deus, ut ex malitia sua parenti non obtemperarent: quia voluit eorum peccata severius punire.

Tremant

c Miramur
D. 610

a Deut. 33.8

b 8. de cale-
si Hierar-
chia.Zach. 10.
& c. 2. 3.
Ezech. 9.
& c. 2.
Dan. 8. 15.
Apoc. 14. 15.

c 1. Reg. 2.25

Tremant igitur Sacerdotes, & Ecclesiastici, qui facile in peccata labuntur: si moniti ab Episcopis, & visitatoribus suis non emendantur. Nam forrē id erit signum, quod velit Deus ultimam de eis sumere vindictam propterea enim hanc ipsis permittit inobedientiam, & repugnantiam. Non deditur doceri & moneri, si officijs suis satisfacere, & animas suā saluare velint. Audiant quid Clemens Papa grauissimis hisce verbis dixerit: Nullus Episcopus propter opprobrium senectutis, vel nobilitatem generis, à parvulis, vel minimis eruditis, si quid est utilitatis, aut utilitatis, inquirere negligat. Qui enim rebelliter vult, & discere, atque agere bona recusat, magis Diaboli quam Christi membrum esse ostendit & potius infidelis, quam fidelis esse monstratur. Et quia in originali ipsi Epistola non additur: *Episcopus*, sed absolute ponitur: Nullus propter opprobrium, &c. intelligentus est Pontifex cum omnibus esse locutus, siue sit Episcopus, siue Sacerdos, siue Secularis. Nam nolle discere, nolle obedire, & alteri se subiungere proprium est Sathanæ: qui præsuperbit voluit, *c. solium suum super astra exaltare*, ut nullum agnosceret superiorem humiliare autem se & obedire, valde proprium est Christi Domini, dicitur humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem. Ac proinde qui gloriantur se esse Christianos, & ipsius Christi Ministros: honori sibi tribuerent debent, quod se alijs subiungant; quod si qua ignorantia laborant: gaudet debent, quod doceantur; & si in culpam aliquam sunt prolapsi: a quo animo accipere debent, quod corripiantur.

CAPVT. XIII.

ALIOVAE RATIONES OB QVAS DEBENT SACERDOTES
quæcunque peccata, præcipue publica, evitare, & quomodo ea sint per pœnitentiam reparanda.

X DICTIS IN SUPERIORIBVS CAPITVBVS facile intelligitur, quam sit execrandum Sacerdotali dignitati vitā coniungere improba: confundit enim illa, & pudore afficitur cum tali ei comes accedit, eius frēditate frustratur excelsus suę dignitatis fructibus. Nā (vtrai s̄ Chrysostomus) multi Sacerdotes, & pauci Sacerdotes. Multi in nomine, & pauci in opere. videte ergo fratres quomodo sedetis super cathedram: quia non cathedra facit Sacerdotem: sed Sacerdos cathedram; non locus sanctificat hominem, sed homo locum sanctificat. Non omnis Sacerdos Sanctus, sed qui sanctus est, vocari potest Sacerdos. Quibene federit super cathedram, honorem accipit cathedræ; qui male federit, iniuriam faciet cathedræ. Ideoque malus Sacerdos

*Epiſt. 3.4.
Refertur.
D. 38.c.
Nullus.*

*c. Iſaia. 14.
Cj.
d Philip. 2.8*

*Homil. 43.
Imperf. refertur. D.
40.c. Multi.*